

מסורת הש"ס

(א) כחצות נט.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גבי זבינא וכו' ופירוש דל"ה: (ב) ד"ה לאומר וד"ה הכא נמי דל"ה:

הגהות מהר"ב רינשבורג

(א) בהר"ן ד"ה מי דמי כו' דהיינו לאחר י"ב חודש. ממקל מלות י"ב חודש וי"ב עשר שנים:

מוסף רש"י

מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה (כתובות נט). השתא בידה היא. שהרי עכשיו שלו וכו' היכי דל"ה לקדשה השתא קדשה. כי אמר נמי תיקדש לקמיה קדשה (שם). הא לא דמי. מסקנא דלמקפחיה היא (שם). הא לא דמיא אלא כו' לעשר שנים. לא דמי לשנה זו שמעכתי וכו' חסם, אלא לאומר שדה זו שמעכתי לעשר שנים, דאין בידו לפדותה ולהקדישה עכשיו. דקדשה. דהא שלו היא (שם נט).

רש"י

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

ר"ן

פז.

עין משפט
נר מצוה

לה א מיי פ"ו מהל' ערכין וזרמין הלכ' טו:
לז ב מיי פ"ו מהל' ערכין וזרמין הלכ' כו סמך עשין קלז טושי"ע ק"מ סימן י"ב פט"ף ט:
לז ג ד מיי שם הלכ' טט:

תוספות

אמר רבי אילא. שניא הוא ומה אילו האומר לחבירו וכו' מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה שחול הקדש שהרי עכשיו שלו וכו' היכי דל"ה לקדשה השתא קדשה כי נמי אמר דקדוש לקמיה קדוש: הא לא דמיא. מסקנא דקדושה הוא ולכך הוה צ"ל נט: לבשאקחנה צ"ל דל"ה: לבשאקחנה תקדיש דלא קדשה. למ"ד אין אדם מקדש דבר שלא על לשלש: ומשני מי דמי גבי זבינא פסקה למילתיהו. שאין לו לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו ולא דמי דהתם גופא ופירא צ"ל דלוקח הכא גופא צידה הוא: חא לא דמי. מסקנא דלמקפחיה הוא: לאומר שדה שבשכנתני ק"ה פתס:

פירוש הרא"ש

א"ר [אילא]. אין הכי נמי דקדשה: כי לא קדשה: אם מכרה וסורה ולקחה: הא לא דמיא. מסקנא דלמקפחיה היא: לבשאקחנה כבוד דלא קדשה. למ"ד אין אדם מקדש דבר שלא על לשלש: גבי זבינא פסקה למילתיהו. שאין גבי אשה מי פסקה למילתיהו. הגוף הוא שלה אלא שמשועבד לצעל מעשה ידיה הלכך יכולה להקדישה: הא לא דמיא. מסקנא דלמקפחיה היא: אשה אין בידה להתגרש. הלכך אי נדמית לה לא לא מני לאקדושי: הא לא דמיא. אלא להיכל שנקבע וזמן לתשכמה שאין צידו לפדותו כבוד הוה ואפילו היכי יכול להקדיש וה"ה חלשה נמי: אשה מי אית לה קיצוצא. לעולם אין בידה להתגרש:

אמר ר' אילא ומה אילו אומר לחבירו שדה זו שאני מוכר לך. כלומר שעדיין היא בידו להקדישה שלא החלטתיה לך מכל וכל: לבשאקחנה ממך. לבשאחזור ואקחנה ממך תקדיש: מי לא קדשה. מי לא חייל שם קדושה עלה לבשאקחנה מזה. הכא נמי גבי האי איתמא כי אמרה יקדשו ידי לעושיהן לאחר שתתגרש דודאי חיילא עלייהו שם קדושה:

מי דמי. כלומר מי דמיא מילתא דאשה למילתיה דהאי גברא הכא האי גברא דמונן שדה זו אכתי צדיה היא שעדיין לא מכרה ודיקא נמי דקתני שאני מוכר לך ולא קתני שמכרתי להכי יכול להקדישה לבשאחזור ותצא לרשותו: אכל. הא איתמא כי מקדשא מעשה ידיה כלום יש צידה שום כח והלכך אף על גב דלומר גבי מוכר שדה שכול להקדישה לבשכנא לרשותו גבי אשה לא אמר: אלא. הא דאשה לא דמיא אלא לאומר כו' וכו' היכי דהתם לא קדשה משום דלא קיימא שדה צרמיתיה שהרי כבר מכרה הכא נמי לגבי הך איתמא לא קדשי מעשה ידיה: גבי זבינא פסקה (למילתיהו). דגופה (א) פירות צידה ללוקח: גבי אשה מי פסקה מילתא. מי הויה גופה לצעל והתם גבי אשה דינא היא דתיקדוש: הא לא דמיא

אלא לאומר לחבירו שדה זו שמעכתי לך לבשאפדנה ממך תקדיש. דהתם אע"ג דלא קדשה השתא קדשה לקמיה הכי נמי גבי אשה: שדה צידו לפדותה. כל אימת דבעי אהכי מני לאקדושה מהשתא: אשה צידה להתגרש. צתמיה. והואיל ואין צידה להתגרש לא חייל הקדש למעשה ידיה לבשכתגרש: לאומר לחבירו שדה זו שמעכתי לך לעשר שנים וכו' מי לא קדשה. דהשתא אין צידו לפדותה עד עשר שנים ולכשיפדנה קדשה דחייל עלה קדושה מהשתא (א): הכא נמי גבי אשה אף על גב דאין צידה לגרש עצמה כי מיגרשא חיילא קדושה על מעשה ידיה: הסס קיין. גבי שדה איכא זמן קצוב לעשר שנים וכיון דאיכא זמן קצוב דמי כאילו יש צידו לפדותה לאלתר: אשה מי יש לה קיצוצא. לידע אימתי תתגרש: אלא

שדה שמעכתי לך לבשאפדנה ממך תקדיש דקדשה משום דגופא דשדה קדושה משום דהקדש דמיא הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. וההיא דאמרין צפרק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחבירו והקדישו משכיר הדור צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צפרק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דההיא צמעשיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: מקדיש ליה רב שישא צריה דרב אידי מי דמי שדה זו צידו לפדותה. ומש"ה כי אמר לבשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצידו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש צתמיה וכיון שאין צידה שחול נדרה כשתצאנה כי אמרה נמי לבי מגרשה לא חייל. ומקשו הכא אשה נמי צידה היא שחול נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרז הוה דלומר (כתובות נח: יכילה אשה שתאמר לצעלה איני נזונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן בן נורי דלומר יצר לאו משום דהא שפאשה חייבת לעשות לצעלה בכל שצוה תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שמה עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלמוד ליכא למימר שמה אגרשנה ותהא אסורה לחזור שהרי אפשר לצעל לזכר ממנה צכך אלא הכא צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שצו מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבשת וכוליה אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע עצמה שאין תחת מוונות שתאמר איני נזונית ואיני עושה הלכך אין צידה להפקיע עצמה מהן שלא תעשה אותן לצעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש צתמיה: הא לא דמיא. פירוש אלא אי מדמית לה להא ודאי דמיא לאומר לחבירו שדה זו שמעכתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צידו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צידה להתגרש קודם אסור: מי דמי הסס קיין. גבי שדה איכא קיצוצא לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכא לא קיין גבי אשה לית ליה קיצוצא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צעודה תחתיו: אלא

אמר רבי אילא ומה אילו האומר לחבירו שדה זו שאני מוכר לך לבשאקחנה ממך תקדיש מי לא קדשה. הא דפשיטא ליה לרבי אילא דכ"ג קדשה לאו ממתני' וממתניתא שמיע ליה הכי אלא צברא דנפשיה קאמר דודאי קדשה ומדמי ליה הכי דנהי דודאי צברא ליה דטעמא דקדשה מפני שצברותו היא עכשיו דהא כשמכרתי לך איהו גופיה מודה דלא קדשה אפ"ה צברא ליה דקונס שאני עושה לפניך להא דמיא דלא דמי לאומר לחבירו שדה שמכרתי לך דלא קדשה משום דצווינא פסיקא מילתא כדאמרין לקמן דגופא ופירא ציד לוקח מה שאין כן אשה דכיון דגופא צידה הוא ומעשה ידיה היא שמוכה בכל יום לצעל כשדה זו שאני מוכר לך עדיף מנייה צידו להקדיש עכשיו קונס דאשה נמי אית ציה חד צד למעליותא טפי משדה משום דצדדה צין שעת הקדש לשעה שיחול דהיינו לבשאקחנה יש זמן שהשדה יוצא מרשות מקדיש לגמרי גופא ופירא מה שאין כן גבי אשה שגופה לעולם צרשותה הוא ומשום הכי צברא ליה דכי היכי דצדדה זו שאני מוכר לך לבשאקחנה ממך תקדיש קדשה אשה נמי כי אסרה מעשה ידיה על צעלה לבי מגרשה חייל כן נראה צעינן. ואפ"ה הכי איתקין

ליה רבי ירמיה דלא דמי דללמא האי צד דאיכא צדדה למעליותא דמני מקדיש לה מהשתא עדיף טפי מההוא צד דאיכא צדדה דגופה צידה הוא דמאי נפקא מינה כיון דלא מציא לאסור שיחול איסורה עכשיו עד שתתגרש הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו שדה זו שמכרתי לך לבשאקחנה ממך תקדיש דלא קדשה משום שדה צידו להקדישה עכשיו קונס דכוותה היא: מסקנא הך רב פפא מי דמי גבי זבינא פסקה מילתא. נהי דודאי שפיר קא דמית דליכא למיגמר אשה משדה זו שאני מוכר לך דלא דמיין כדקאמרת אפ"ה מאי דבעית למפשט לאידך גיסא דלא חייל קונס דידה משדה זו שמכרתי לך ליתא דגבי זבינא פסקה מילתא דגופה דשדה ופירא ציד לוקח ומשום הכי לא קדשה אכל גבי אשה כיון דגופה צידה הוא איכא למימר דקדשה ואדרבה איכא למיפשט הכא דקדשה מהאומר לחבירו

שדה שמעכתי לך לבשאפדנה ממך תקדיש דקדשה משום דגופא דשדה קדושה משום דהקדש דמיא הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. וההיא דאמרין צפרק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחבירו והקדישו משכיר הדור צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צפרק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דההיא צמעשיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: מקדיש ליה רב שישא צריה דרב אידי מי דמי שדה זו צידו לפדותה. ומש"ה כי אמר לבשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצידו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש צתמיה וכיון שאין צידה שחול נדרה כשתצאנה כי אמרה נמי לבי מגרשה לא חייל. ומקשו הכא אשה נמי צידה היא שחול נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרז הוה דלומר (כתובות נח: יכילה אשה שתאמר לצעלה איני נזונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן בן נורי דלומר יצר לאו משום דהא שפאשה חייבת לעשות לצעלה בכל שצוה תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שמה עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלמוד ליכא למימר שמה אגרשנה ותהא אסורה לחזור שהרי אפשר לצעל לזכר ממנה צכך אלא הכא צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שצו מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבשת וכוליה אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע עצמה שאין תחת מוונות שתאמר איני נזונית ואיני עושה הלכך אין צידה להפקיע עצמה מהן שלא תעשה אותן לצעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש צתמיה: הא לא דמיא. פירוש אלא אי מדמית לה להא ודאי דמיא לאומר לחבירו שדה זו שמעכתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צידו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צידה להתגרש קודם אסור: מי דמי הסס קיין. גבי שדה איכא קיצוצא לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכא לא קיין גבי אשה לית ליה קיצוצא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צעודה תחתיו: אלא